

Magnus Eckeskog, friluftslivssamordnare

Caroline Svensson, vik kommunekolog

Inriktningsbeslut för bildande av naturreservat Höjeådal – omedelbar justering

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att godkänna förslag till inriktning för arbetet med naturreservat Höjeådal, samt

att översända ärendet till kommunstyrelsen, samt

att omedelbart justera ärendet den 15 oktober 2020.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har ställt samman ett antal aspekter och inriktningar som är viktiga för det fortsatta arbetet med att bilda naturreservat Höjeådal.

Underlag för beslutet

- Kommunfullmäktiges beslut 2019-06-14 (bifogas ej)
- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2020-10-07
- Bilaga 1: Karta över naturreservatet med avgränsning
- Bilaga 2: Karta utmaningar
- Bilaga 3: Kostnads kalkyl inklusive karta med åtgärder för friluftslivsanordningar
- Bilaga 4: PM Advokatfirma Foyen
- Bilaga 5: Underlag till skötselplan, framtaget av Calluna

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2019 att ett naturreservat ska inrättas i Höjeådal. Beslutet utgör en del av budgetuppgörelsen för Lunds kommun.

I enlighet med detta beslut och efter hörande av berörda parter, har tekniska förvaltningen utarbetat ett förslag till inriktningsbeslut till naturreservat, enligt 7 kap. 4§ miljöbalken, för Höjeådal.

2020-10-07

Diarienummer

TN 2020/0228

Området ligger sydväst om Lunds stad och utgör en grön korridor längs med Höje å mellan Värpinge och Höjebromölla. Området är ett populärt närrekreationsområde för boende i Lund samt Värpinge by och förslaget till naturreservat omfattar i dagsläget cirka 68 ha, enligt avgränsning i bifogad karta (bilaga 1).

Syftet med naturreservatet är att ett stort och viktigt grönområde säkras och utvecklas för bevarande av biologisk mångfald, samt som tätortsnära friluftsområde

Planerna att bilda naturreservat längs med Höje å är relativt långtgående och listas som åtgärd i handlingsplanen tillhörande Grönprogram för Lunds kommun (antaget av KF i januari 2020) såväl som i föregående grönstruktur- och naturvårdsprogram (2006). Under 2019 gjordes en naturvärdesinventering av området. Där konstaterades att området huserar ett stort antal skyddsvärda arter och har en mycket viktig funktion ur ett landskapsekologiskt perspektiv.

Reservatet ska bidra till att uppfylla den lägsta gränsen för Naturvårdsverkets definition av tätortsnära friluftsområde, det vill säga 100 ha. I de 100 hektaren kan områden utanför reservatet räknas in, givet att de ligger i direkt anslutning till naturreservatet, är tillgängliga för friluftslivet och har den typ av kvaliteter som avses.

Förslag till inriktning:

1. Naturreservatet ska ha en utbredning enligt bilaga 1. Denna utbredning samt omfattning kan komma att ändras beroende på möjligheterna att i föreskrifter samt skötselplan tillgodose pågående samt planerade verksamheter inom området. Framtiden för Källby reningsverk med tillhörande reningsdammar, omflyttning av kraftledning, avtal med privat markägare, järnväg m m påverkar möjligheten till utbredningen av naturreservatet (bilaga 2 och bilaga 4).
2. I händelse av att reningsverket flyttas, eller reningsverksdammarna avvecklas, skall de i den takt de avvecklas införlivas i naturreservatet.
3. Naturreservatet ska möjliggöra promenader, löpning och naturupplevelser runt VASYDs reningsdammar oavsett om reningsverket läggs ner eller blir kvar.
4. Biologisk mångfald och naturmiljöer inklusive skogsområden ska bevaras och i mån av behov restaureras.
5. Då området förväntas få en ökad mängd besökare i samband med utveckling av stadsdelen Källby samt planer på utbyggnad i Staffanstorp behöver områdets grönstruktur utökas och utvecklas. Åkermark inkluderad i reservatet kan därför ombildas till natur.

2020-10-07

Diarienummer

TN 2020/0228

6. Områdets naturlika karaktär ska bevaras för att stimulera till barns möjlighet till spontan lek, samt stimulera till stadsnära naturupplevelser.
7. Utformningen av och skötselbestämmelser för reservatet ska förebygga intressekonflikter mellan olika grupper som vill nyttja området.
8. Människor i alla åldrar ska känna sig välkomna till Højeådalen: entréer, bänkar, picknick-platser, toaletter och annan service ska underlätta för en hög tillgänglighet samtidigt som naturvärdena i reservatet värnas.

Utmaningar:

Följande verksamheter ligger inom reservatets gränser och Lunds kommun har löpande diskussioner med samtliga (bilaga 2).

Trafikverket

Naturreservatet ska ge utrymme för utbyggnad av E22/trafikplats, samt fyrspårsutbyggnad och utveckling av stambanan.

Reningsverket VA SYD

Dammområdet är en central värdekärna. Kommunen har pågående dialog med VASYD för att säkerställa att reservatsbildningen inte omöjliggör VASYDs verksamhet, samt att säkra allmänhetens tillgång till området.

Förvaltningens arbete med att ta fram förslag till naturreservat påverkas i högsta grad av huruvida Källby reningsverk ska läggas ner och om reningsverkets dammar ska ingå i reservatet eller ej (bilaga 4).

Vid ett scenario där kommunen beslutar att Källby reningsverk ska läggas ner är det inte förrän nytt tillstånd meddelas för Nya Sjölunda, en process Lunds kommun inte styr över, som det säkerställs att Källby reningsverk kan läggas ner. Beslut om nedläggning är således ett scenario behäftat med osäkerhet, vilket kompliceras ytterligare om dammarna ingår i reservatet.

Om reningsverket inte ska läggas ner kommer det vara ytterst komplicerat att inkludera dammarna i naturreservatet. Att då ansöka om ändring eller utökning av verksamheten för reningsverket eller söka nytt tillstånd skulle vara mycket svårt på gränsen till omöjligt.

Då återställning av dammarna och utformning av framtida användningsområde vid en eventuell flytt i dagsläget är oklara kommer det att vara mycket utmanande att göra undantag för detta i föreskrifterna oavsett om dammarna är inkluderade i naturreservatet eller ej.

2020-10-07

Diarienummer

TN 2020/0228

Vid fortsatt drift av reningsverket enligt nuvarande tillstånd beräknas naturreservatet kunna genomföras genom att göra undantag i föreskrifterna oavsett om dammarna är inkluderade i naturreservatet eller ej. Detta fungerar endast kortsiktigt då ovanstående två scenarier kommer att infalla, det vill säga flytt av reningsverket eller ansökan om nytt tillstånd för Källby reningsverk.

Kraftledningen E.ON Elnät Sverige AB

I dagsläget råder stor osäkerhet kring hur kraftledningen i framtiden kommer att förläggas. Kommunjurist är inkopplad på fallet.

Markägare Värpinge 15:4

En mindre del av marken inom det planerade reservatet är privatägd. Dialog med markägaren pågår för att möjliggöra inkludering av ytan. Marken sköts redan idag på ett sätt som främjar reservatets syfte.

Loke 4

Ny detaljplan för området ska godkännas av kommunfullmäktige. Lunds kommun förhandlar om förvärv av marken, är i dialog med VASYD om anläggning av dagvattendammar på området samt med Länsstyrelsen Skåne om bevarandet av det akut utrotningshotade åkerogräset Spjutsporre. Vidare har ett större bestånd av Parkslide påträffats i området.

Lilla Råby 18:38

Dialog förs med Trafikverket angående dagvattendammar på Höje ås södra sida.

Föredragning

Förvaltningen föreslår att tekniska nämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att besluta om inriktning för naturreservatsbildning för Höjeådalen enligt förvaltningens tjänsteskrivelse.

Beredning

Ärendet har beretts av tekniska förvaltningen. Information har getts vid tekniska nämndens beredningsmöte den 3 september och 1 oktober 2020.

Barnets bästa

Reservatet bidrar till att skapa, bevara och utveckla barns tillgång till natur och friluftsliv.

Närhet till vild natur är inte minst viktigt för socioekonomiskt svagare grupper där barn inte har möjlighet att resa utanför närområdet eller delta i aktiviteter i större utsträckning. Området

2020-10-07

Diarienummer

TN 2020/0228

lämpar sig för uteverksamhet, pedagogiskt lärande samt för barns spontana lek.

Ekonomiska konsekvenser

Förordnandet görs på kommunal samt privat mark vilket kan komma att innebära tillkommande arealer eller intrångsersättning.

Reservatsbildningen innebär utökade skötselinsatser, uppmärkning, skyltning, samt uppförande av entréer, toaletter, rastplatser och annan service till allmänheten.

Förslaget innebär en investeringskostnad om cirka 15,5 miljoner kronor vilket medför räntor och avskrivningar år 1 om 1,8 miljoner kronor. Därtill kommer ökade driftskostnader om cirka 1,1 miljoner kronor årligen. Kompensation behöver utgå till teknisk nämnd.

Arbetet med reservatsbildningen beräknas kosta 0,8 miljoner kronor, vilket avser en projektanställning under 2021. Andra kostnader som kan tillkomma är intrångsersättning eller markinlösen om mindre privata ytor ska inkluderas i reservatet samt anlåtande av konsultstöd, exempelvis jurist under reservatsbildningen.

Mikael Fritzon
Teknisk direktör

Karl-Oscar Seth
Stadsträdgårdsmästare

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Akten